

Etika Publikorako Batzordea

Aztergaia: 1/2022

ERABAKIA, (...) ELKARTEAK (...)KO ZUZENDARI KUDEATZAILEAREN ETA ZUZENDARI TEKNIKOAREN JOKABIDEA DELA-ETA AURKEZTUTAKO SALAKETARI BURUZKOA.

1.- Etika Publikorako Batzordearen posta elektronikoko postontzian jaso dute (...) Elkarteko lehendakariak bidalitako mezu elektronikoko bat, non batzorde horri zerbait jakinarazten baitzaio, hain zuzen ere, “(...)ko kargu publikodunek edo goi-funtzionarioek eraginda jasaten ari garen eta oso larritzat jo daitezkeen gertakariak”, gertakari horietan (...)ko zuzendari kudeatzaileak eta zuzendari teknikoak parte hartu baitute.

2.- Posta elektronikorekin batera, (...)en Elkartearen Batzarrak ekonomista bati enkargatutako txosten bat bidaltzen da, non azertzen baitira elkarteari eragiten dioten alderdi juridikoak eta legalak, 2018-2020 urteetako kontuen analisia, eta (...)ko zuzendari kudeatzaileak eta zuzendari teknikoak egindako Etika eta Jokabide Kodearen ustezko ez-betetzeak. Txosten horretan, halaber, topatutako arazoak, ondorio nagusiak eta zenbait gomendio biltzen dira.

3.- Etika Publikorako Batzorde honi igorritako idazkian adierazten denez, (...)en Elkartek eskatuta egindako txostenaren arabera, “ohartarazten zaigu balitekeela delitu bat gertatu izana Elkarteko langileren batek (...)ri legez kontrako lagapen bat egin omen diolako, eta beste delitu bat ere egon liteke martxoaz geroztik lanean jasaten ari naizen jazarpen moralak dela eta”.

4.- Mezu elektronikoko horretan adierazten da, gainera, txostenean jasotakoa alde batera utzita, azken astean Eusko Jaurlaritzaren aurrekontuetan onartutako dirulaguntzaren zati bat atxiki dela, ekainean nominak ordaintzeko ordaindu behar zena hain zuzen ere, elkarteko langileei ekaineko nominak ez ordaintzeko, nomina haiek ordaintzeko agindua blokeatu nahirik, elkarteko idazkariak azken batzarraren akta atxikiz “oso oker ez banago, (...) jaumaren eta haren zuzendari tekniko (...) jaumaren esanbidezko aginduz, non lehendakari gisa berretsi baininduten, (...) jaunak batzarrean zehar nire aurka egindako akusazio larrien ondoren. Akusazio horiek direla-eta egotzia izan zen, Batzarraren zati handi batek horren aurka egin zuelako” (...) eta (...) jaunak

(...)ko zuzendari kudeatzailea eta zuzendari teknikoa dira). Dioenez, gainera, (...)ko abokatuen bidez mehatxu berriak jaso ditu, non zenbateko handiak erreklamatzeko baitizkiote.

5.- Ondoren, mezu elektronikoko batzuk ere bidali ditu, burofax bat barne, elkarteko koordinatzaile nagusiak elkarteko lehendakariari bidalia, eta bertan eskatzen dio adierazteko ekaineko nomina kobratu nahi duen; izan ere, zerbitzu juridikoei jakinarazi diotenez, zenbateko handiagoa itzuli beharko luke. Mezu elektronikorekin batera, Elkarteko Zuzendaritza Batzordearen eskaera bat doa, zeinaren bidez baimena ematen baitzaio koordinatzaile nagusiari (...)en Elkarteko lehendakariak erizain espezialista gisa zuen lan-kontratua amaitzeko.

6.- Beste dokumentu bat bidaltzen da posta elektronikoz; haren izena: "Gipuzkoako Fundazioko lehendakari den (...)ko ordezkari (...) jaunak eta (...)ko zuzendari kudeatzaile (...) jaunak (...)en Elkartearen aurka sortutako gatazkari buruzko informazioa". Dokumentu hori, Etika Batzordeko lehendakariari ez ezik, Bizkai Buru Batzarreko lehendakariari, Euskadi Buru Batzarreko lehendakariari, lehendakariari berari, lehendakariordeari eta Osasun sailburuari ere bidali zaie.

7.- Bere kontsultan adierazten duenez, *"gure elkartearen eta (...)aren arteko lankidetzakontromisoa berreskuratzea besterik ez dugu nahi, lankidetzak hori ulertu behar den moduan berreskuratuta, baina gure autonomia errespetatuta, sufritzen ari garena sufritu behar izan gabe"*.

8.- (...)en Elkarteko lehendakariak bidalitako kontsulta jaso ondoren, haren berri eman zitzaion (...)ko zuzendari kudeatzaileari, Etika Publikorako Batzorde honetara bidal zitzaion kontsultan egiten diren gertakarien eta gogoeten inguruan egoki ikusten zituen adierazpenak eta alegazioak.

9.- Horiek horrela, eta Etika eta Jokabide Kodean xedatutakoa kontuan harturik, Etika Publikorako Batzordeak, Etika eta Jokabide Kodearen 16.4 artikuluko bigarren tartekiak adierazten dituen tresna telematikoa baliatuta, erabaki hau hartu du aho batez:

ERABAKIA:

I.- AURREKARIAK

1.- 2013ko maiatzaren 28an, Gobernu Kontseiluak Etika eta Jokabide Kodea onartu zuen, zeina 2016ko azaroaren 22an onartutako testu bateginean jasota baitago. Politikaren etika-zentzua berreskuratzea eta herritarrek beren erakundeetan duten konfiantza leheneratzea; bi helburu horiek lortzeko sortu zen Kodea.

Horretarako, aipatu kodeak identifikatzen ditu Eusko Jaurlaritzako goi-mailako zuzendaritza exekutiboko kide diren kargu publikodunei eta parekatuei eska dakizkiekeen jokabideak, jarrerak eta portaerak, haien jarduera publikoak eta pribatuak bat etor daitezzen dokumentu horretan zehaztutako balio, oinarri eta jokabide-estandarrekin. Horren guztiaren helburua da integritatea eta eredugarritasuna sustatzea, Jaurlaritzaren irudi instituzionala gordetzea, haren eraginkortasuna sendotzea eta herritarrek beren erakundeetan duten konfiantza gutxitu ez dadin ahalegintzea.

2.- Kargu publikodunen jokabide kodea eta haien interes gatazkak arautzen dituen ekainaren 26ko 1/2014 Legearen helburua da eginkizun publikodunak dagokion betebeharrak etikoa eta eginkizun sozial bat betetzea, saiatzen delako gizarteak interes komuna kudeatzen duenarengan jartzen duen konfiantza legitimoa mantentzen eta bizitza politikoan egiten duen jardunaren gardentasuna zaintzen.

Lege horren II. kapituluak eginkizun garrantzitsu hau du: kargu publikodunen Jokabide Kodea osatzen duten printzipio orokorrak ezartzea.

Kapitulu horren asmoa ez da soilik zerbitzari publikoaren eredia adieraztea edo horri buruzko informazioa ematea, zerbitzari publikoa zaindu eta bermatu nahi da eta. Horrez gain, testu arauemaile bat ere bada, zeinak, legearen indarrarekin, karguari dagokion funtzio publikoa betetzean bete beharreko betebeharrak ezartzen baititu.

Ildo horretan, Etika eta Jokabide Kodeak bere egiten du 1/2014 Legearen II. kapituluaren edukia (lege horretan arautzen dira kargu publikodunen Jokabide Kodea osatzen duten printzipio orokorrak).

Era berean, 1/2014 Legeak kargudun publikoaren kontzeptua zabaltzen du, Euskal Autonomia Erkidegoko sektore publikoan zuzendaritza-eginkizunak betetzean kontrola sendotzeko eta gardentasuna sustatzeko asmoz. Horren arauketa egungo Etika eta Jokabide Kodean jasota dago.

3.- Etika eta Jokabide Kodeak bost balio ditu ardatz: integritatea; bikaintasuna; politikaren eta kudeaketaren arteko lerrotzea; lidergoia, eta berrikuntza. Gainera, funtsezko sei printzipio hauek ditu: inpartzialtasuna eta objektibotasuna; kudeaketarako erantzukizuna; gardentasuna eta gobernu irekia; zintzotasuna eta interes falta subjektiboa; errespetua, eta eredugarritasuna.

Balio eta printzipio horiek ardatz direla, Kodeak hainbat jokabide, jarrera eta portaera jasotzen ditu, eta Etika Publikorako Batzorde honek haiek erreferentziatzat hartuta jardun behar du, erantzun egokia emateko kargu publikodunek eta beren borondatez Kodearekin bat egiten duten parekatuek nahiz Kodearen xedapenak eraginkortasunez betetzeko benetako interesa duten gainerako pertsonak helarazitako gai eta zalantza etikoei.

4.- Horretarako, Etika eta Jokabide Kodearen 16.3 apartatuaren lehenengo tartekian ezarritakoaren arabera, Etika Publikorako Batzordearen eskumena da “Etika eta Jokabide Kodean jasotako balioen, printzipioen eta jokabideen balizko ez betetzei buruzko kezak edo salaketak jasotzea, halakorik balego, eta dagozkien izapideak bideratzea”.

II.- Etika Publikorako Batzordeak aztertzeko aurkeztutako gaia.

1.- Etika Publikorako Batzorde honek hainbat aldiz adierazi duenez (ikus 4/2015, 1/2017, 5/2019 Erabakiak eta, berrikiago, 1/2021 Erabakia), Etika eta Jokabide Kodeak agintzen duena mugaturik dago denbora batera eta gai batzuetara. Onartu zenetik daude definiturik muga horiek (Gobernu Kontseiluaren 2013ko maiatzaren 28ko Erabakiaren bidez onartu zen), eta, gerora ere, ekainaren 26ko 1/2014 Legea onartu zenean, muga horiek ez ziren aldatu (kargu publikodunen jokabide-kodea eta haien interes-gatazkak arautzen ditu lege horrek). Horrenbestez, 2. artikuluan zehazturik dauden kargudun publikoek bakarrik daukate Kodea bete beharra, eta betiere, ofizialki izendatuak izan ondoren eta, “banakako atxikipenaren” bidez, hitz eman ondoren beteko dutela han agintzen zaiena. Etika eta Jokabide Kodearen testu bateginaren 18. artikuluan dator atxikipen hori; 2016ko azaroaren 28an argitaratu zen Euskal Herriko Agintaritzaren Aldizkarian.

2.- Ildo horretan, Etika eta Jokabide Kodeak bakar-bakarrik behartzen ditu kodeari atxiki zaizkion pertsonak, oraintsu esandako arauan aipatuak. Beraz, aplikazio-eremutik kanpo geratuko dira gainerako langileak, funtzionarioak edo beste mota batekoak, baldin eta haien jardunak dilema etikoren bat eragiten badu, eta Batzorde honek ez du eskumenik izango horri buruzko iritzia emateko.

3.- Bestalde, denboraren ikuspegitik, Etika eta Jokabide Kodean jasotako balioak, printzipioak eta jokabideak aipatu diren kargu publikodunei aplikatuko zaizkie, legez ezarritako prozeduraren arabera izendatuak izan diren eta kodearekiko atxikimendua formalizatu duten unetik aurrera, eta kargudun gisa beren eginkizunak betetzen dituzten bitartean. Hala, kodearen ondorioen denbora-muga mugatze aldera, izendatuaren kodearekiko atxikipena elementu erabakigarria da hasierako

unea finkatzeko (ikus 10/2017 edo 1/2021 Erabakiak); Etika eta Jokabide Kodearen indar loteslea, berriz, desagertu egiten da pertsonak bere aginduei lotutako kargu publikoren bat bete ondoren bere erantzukizun publikoa bertan behera uzten duenean legez ezarritako prozedura erabiliz; alegia, eskumena duen organoak kargua uzteko erabakia hartzen duenean eta kargu-uzte hori Euskal Herriko Agintaritzaren Aldizkarian (EHAA) argitaratzen denean.

4.- Laburbilduz, beraz, Etika eta Jokabide Kodeak Etika eta Jokabide Kodearen testu bateginaren 2. artikuluan aipatzen diren hartzaileei eragiten die; izendapena formalizatzen denetik kargu-uzteak ondorioak dituen arte. Testu bategin hori 2016ko azaroaren 28ko Euskal Herriko Agintaritzaren Aldizkarian argitaratu zen.

5.- Aurreko oharra –ikus dugunez, Etika Publikorako Batzorde honek jada finkatutako doktrina dira– baliagarriak izango dira, neurri handi batean, (...) jaunak –(...) eta (...) jaunak– aurkeztutako kontsultan aipatutako bi pertsonaren inguruan gai honetan egin beharreko gogoetak mugatzeko; izan ere, haien egoerak banan-banan aztertuko ditugu hurrengo lerroetan, egoera horiek batzorde honek bere arazoibideetan azalduko dituen errealitate desberdinetatik abiatzen baitira.

6.- Adierazi den bezala, Etika eta Jokabide Kodearen aginduek –eta, ondorioz, Etika Publikorako Batzorde honen lanak– erantzukizun publikoak dituzten beste pertsona batzuk informatzeko printzipio gisa balio dezaketen arren, Etika eta Jokabide Kodearen aplikazio-eremuan biltzen diren kargudunak soilik behartzen dituzte (testu horren bigarren artikuluan ezarrita dago aplikazio-eremu hori), baldin eta kargudun horiek bere atxikipena sinatzen badute bertan adierazitako prozeduraren arabera. Ez da hori (...) jaunaren kasua; izan ere, (...)ko barne-organigraman erantzukizun-kargu bat duen arren, Etika eta Jokabide Kodearen eremu subjektiboaren barruan egoteko ez du behar den maila, aipatutako araudian aurreikusten dena.

Hori dela eta, Etika Publikorako Batzorde honek kontsulta ez onartzea ebatzi du, (...) jaunari dagokionez; izan ere, azaldu den bezala, hura ez dago Etika eta Jokabide Kodearen aplikazio-eremuan sartuta.

7.- Jarraian, kasua aztertuko dugu, (...) (...)ko zuzendariari dagokionez.

(...)en Elkarteak kexa aurkeztu zuenetik eta (...) jaunari helarazi zitzaionetik, mezu elektronikoko pila bat (dokumentazioa zekarten mezuak) bidali da Etika Publikorako Batzorde honetara. Dokumentazio eta txosten horiek (...)en Elkarteko lehendakariak eta (...) jaunak bidali dizkigute.

8.- Ildo horretatik, gure irizpenerako aurkeztu diguten gaia aztertu baino lehen, aipatu behar da, gure 1/2019 Erabakian adierazi genuenez —aurreko 4/2015 eta 8/2015 Erabakietan aipatutakoa gogorarazten zuena —, Etika Publikorako Batzorde honek ez duela botere mugagaberik irizpena emateko etikaren esparruan eragin zuzena edo zeharkakoa duen giza bizitzaren edozein alderdiri buruz. Agindu dioten egitekoa xumeagoa da, eta kudeatzeko errazagoa. Egitekoa, funtsean, honetan datza: EAEko sektore publikoko kargu publikodunen jokabidea Etika eta Jokabide Kodean ezarritako jokabide-arauetara egokitzearen gainean egiten diren kontsultak eta salaketak ebaztean. Ez da bere eginkizunetan sartzen batzordearen irizpenaren esku jarritako jokabideak absolutuki etikotzat jo daitezkeen ala ez erabakitzea, baizik eta jokabide horiek Etika eta Jokabide Kodean ezarritako balioen, printzipioen eta jokabideen kontrakoak diren ala ez zehaztea.

9.- Bidalitako dokumentazioaren artean, lehen adierazi den bezala, (...)en Elkartearen Batzarrarentzat prestatutako Txosten Bereziaren kopia bat erantsi da, elkartearen helburuak betetzeari buruzko azterketa ekonomikoaz diharduena, ekonomialari batek egina.

Txostenak 52 orrialde ditu, eta sarrera batean egituratuta dago, non bilduta baitaude ikusitako arazoen laburpen exekutibo bat, ondorio nagusiak eta gomendioak.

Lau eranskin gehitu ditu, non aipatzen baitira elkarteari eragiten dioten alderdi juridiko eta legalak, 2018tik 2020ra bitarteko kontuen analisia eta (...)ko bi zuzendarik Etika eta Jokabide Kodea dela-eta egin omen dituzten ez-betetzeak. Amaitzeko, eranskin bat dago, non zehazten baita txostena egin duen pertsonaren curriculum profesionala.

10.- Txostenak adierazten du balizko bi arrisku identifikatu dituela, ondorio negatiboak, ekonomikoak eta izen onari dagozkionak izan ditzaketanak, bai elkartearentzat, bai (...)rentzat; bai eta (...)rentzat ere, eta, horren arabera, langileen legez kanpoko lagapenaren figura egon daitekeela eta (...)ko bi zuzendariak (...)en Elkarteko lehendakariaren aurka jazarpen morala egin dezaketela.

11.- Elkarteari eragiten dioten alderdi juridikoak eta legezko alderdiak, aipatutako txostenaren I. eranskinean zehazten direnak, elkartearen funtzionamenduarekin zerikusia duten zenbait gai aztertzen ditu, eta gogoeta batzuk egiten ditu langileen legez kanpoko lagapentzat hartzen denari buruz eta elkartearen funtzionamenduaz duen ikuspegiari buruz (elkartearen egoitza (...)an dago), bai eta laneko jazarpen moralaren kontzeptuari buruz, jazarlearen eta jazarpenaren profilari buruz, dituen ondorioei buruz, eta abarri buruz ere; II. eranskinean bakar-bakarrik egiten da elkartearen 2018-2020 aldiko kontuei buruzko analisi bat, non zenbait gomendio ematen baitzaizkio elkarteari.

12.- III. eranskina. Izena: “(...)ko zuzendariek, (...)k eta (...)k, Etika eta Jokabide Kodea dela-eta egin dituzten ez-betetzeak, (...)en Elkartean egin dituzten jarduerai, inposizioei eta maniobrei lotuta daudenak”. Eranskin horretan, Etika eta Jokabide Kodearen testu bateginaren artikuluen zerrenda bat dago, urratuak izan direla uste baitu, eta horien zerrenda bat egin du, edukia kopiatuz, eta besteak beste 4., 5., 6., 7., 8., 9., 11., 12. eta 15. artikulua aipatzen ditu.

13.- Interesdunak aurkeztutako salaketan, gai nagusi da elkartearen eta (...)aren artean langileak legez kanpo ustez laga izana, bai eta lanean jazarpen morala gertatu izana ere.

Ildo horretan, aipatu behar dugu guztiz juridikoak diren bi gairen aurrean gaudela, eta, antolamendu juridikoak gai horiek ebazteko bide administratiboak nahiz judizialak aurreikusita eta zehaztuta dauzkala. Organo jakin batzuek zorrotasunez esleituta daukate horretarako eskumena; batzorde honek ezin du eta ez du horien lana eragotzi behar.

Etika Publikorako Batzorde honen gehiegikeria bat izango litzateke, langileen legez kanpoko lagapenik edo laneko jazarpen moralik ba ote den aztertzen hasiko balitz, beste erakunde batek ebatzi behar du-eta halakorik gertatu ote den; horrez gain, interesdunari pentsaraz liezaioke, oker pentsarazi ere, ezen organo eskuduna aztertzen ari dela haren aurkaratzea eta horrek eragin liezaioke ez ezagutzea gertaerak salatzeke legez ezarritako bideak. Horrenbestez, Etika Publikorako Batzorde honek ezin du berrikusi salatzen diren egintzen legezkotasuna.

14.- (...)ko lehendakariak aurkeztutako kexa-idazkian aipatzen da Eusko Jaurlaritzaren aurrekontuetan onartutako dirulaguntzaren zati bat atxiki dela, nomina jakin batzuek ez ordaintzeko ahaleginak egin direla, eta “(...)ko abokatuak erabiliz mehatxu berriak egin dituztela nire aurka, zenbateko handiak erreklamatzeko mehatxuak”.

Ildo horretan, Etika Publikorako Batzorde honetara iritsi den dokumentazioaren arabera, (...) jaunak zera dioenean: “(...)ako abokatuak erabiliz mehatxu berriak egin dituzte nire aurka, zenbateko handiak erreklamatzeko mehatxuak”, (...)ko aholkularitza juridikoaren txosten bati egiten dio erreferentzia. Txosten horren gai nagusia hau da: “Bidegabe jasotako ordainsariak ordaintzeagatik dirulaguntza itzultzea eta (...)ak urtero jasotzen duen dirulaguntza izendunari buruz aplikatu beharreko alderdi zehatzaileak”. Txosten horretan ondorioztatzen denez, bidegabe jasotako zenbatekoak itzultzeko prozedura ireki behar da, hala aurreikusita baitago Euskal Autonomia Erkidegoko Ogasun Nagusiaren Antolarauei buruzko Legearen testu bategina onartzen duen azaroaren 11ko 1/1997 Legegintzako Dekretuan.

(...)ko zuzendari nagusiaren ebazpen baten bidez, (...)en Elkarteari 2018, 2019, 2020 eta 2021eko ekitaldietarako emandako dirulaguntzak itzultzeko prozedura hastea erabaki zen; prozedura hura itzulketarako administrazio-prozedura bat da, ordenamendu juridikoan behar bezala araututa dagoena, eta Etika Publikorako Batzorde honek ezin du berrikusi ez gertaeren legezkotasuna ez prozeduraren izapidetzea.

Bestalde, azpimarratu behar dugu itzulketa-prozeduraren izapidetzea (...)tik kanpokoa dela, eta organo horrek ez duela inolako esku-hartzerik bertan.

15.- Etika Publikorako Batzorde honi bidalitako mezu eta agirietan zenbait baieztapen egiten dira, esaterako, Eusko Jaurlaritzaren aurrekontuetan onartutako dirulaguntza atxikitzeari buruzkoak, elkarteko langileei ekaineko nominak ordaintzea saihesteko saiakerak, (...)ko zuzendariek elkartean muturra sartzea, lehendakariari elkartearen egoitzan sartzen ez uztea; jarduera horiek guztiak (...)ko kudeatzaileak eta zuzendari teknikoak eginak dira, eta Etika Publikorako Batzorde honek ez du haien berri eta ez du ebatzi behar halakorik ba ote den edo zer pisu duten.

Era berean, Etika Publikorako Batzorde honi bidalitako mezuetan aipatzen dira (...)ko zuzendariak egiztatu zaizkien beste gai batzuk, gure ustez elkarteari bakarrik dagozkionak, hala nola Batzarren aktak egitea eta sinatzea. Gai horiek aztertzea ez dagokio Etika Publikorako Batzorde honi, elkartearen eskumena baita.

16.- Nolanahi ere, (...)en Elkartek eta (...) jaunak Etika Publikorako Batzorde honetara bidalitako mezuetatik eta dokumentaziotik harreman-arazo handi bat sortu da, elkartearen eta (...)aren artean.

(...) (...) atxikita dago, eta osasun-zerbitzuen erakunde baten berezko zuzendaritza-izaera eta -egitura ditu.

Euskal Autonomia Erkidegoko Transfusio eta Giza Ehunen Sarearen antolamendua ezartzen duen otsailaren 13ko 29/2001 Dekretuaren arabera, (...)ak, besteak beste, odol-ematea eta odol-emateen elkarrekin lankidetzak sustatuko ditu.

Bestalde, (...)en Elkartearen Estatutuen arabera, elkartearen helburuetako bat da odolaren sustapen eta kudeaketa altruista, (...)ekin lankidetzan, gure erkidegoan odol-emateen autosufizientzia lortzeko, indarrean dagoen araudiak ezartzen dituen kalitate- eta segurtasun-irizpideak betez.

17.- Kontuan hartu behar da, medikuntzan eta teknologian aurrerapenak izan arren, odola ondasun urria dela, eta ezin dela fabrikatu, eta odol-emateetatik baino ezin dela lortu; odol-premia etengabea da, eta, beraz, odol-emateek ere halakoak izan behar dute. Odolaren edo odolaren deribatuen transfusioa ezinbesteko bihurtu da gaur egungo osasun-asistentzian.

(...)en Elkartearen eta (...)ren arteko lankidetzak eta elkar ulertzeak odol-emateak errazten eta sustatzen ditu, beharrezko eta ezinbesteko ondasun publikoa denez gero.

Elkartearen eta (...)aren arteko lankidetzarik ezak eragina izan dezake Bizkaian egiten diren dohaintzen kopuruan.

Hori dela eta, Etika Publikorako Batzorde honek beharrezkotzat jotzen du bi alderdiek egoera bideratzeko ahalegina egitea, elkarrekiko zintzotasunean eta errespetuan oinarritutako lankidetzaren eta ulermen-giroa sortuz, interes publikoa lortzea ahalbidetu eta bultzatuko duena, hau da, dauden beharretarako behar adina odol-emate bermatzea.

Etika Publikorako Batzorde honek ez luke egokiro beteko ezarri zaion eginkizuna, erabaki honetan gogora ekarriko ez balitu Kargu publikodunen jokabide-kodea eta haien interes-gatazka arautzen dituen Legearen eta Etika eta Jokabide Kodearen aginduak, lidergoari, bikaintasunari eta politikaren eta kudeaketaren arteko bat-etortzeari dagokienez, agindu horiek konponbidearen bila pertsonalki ahalegintzera behartzen baitituzte antolaketa-akatsak, harremanetakoak eta funtzionamendukoak beren ardurapeko eremuan detektatu zaizkien kargu publikodunak.

18.- Etika eta Jokabide Kodean ezarritako printzipioen balizko urraketari dagokienez, aurkeztutako salaketarekin batera doan txostenean adierazten da “baliteke urliek kode etikoa bete ez izana...”, baina ez du inolako xehetasunik ematen bere ustez kode hori urratzen duten jarrerari eta jokabideei buruz, eta ez du azaltzen nola egiten duten.

Luzea izan arren, txostenak planteatzen du, esan bezala, (...) jaunak Etika eta Jokabide Kodean finkatutako balio eta printzipio asko urratu dituela (Etika eta Jokabide Kodearen artikulua transkribatzera mugatzen da), praktikan bi gertakaritara bideratzen direnak: legez kanpoko lagapena eta jazarpen moralak, eta, gainera, “*nire aurka (...) abokatuen bidez erreklamaturako zenbateko handiak*”.

Hala ere, aipatzen diren gertakariak dagokienez, ez da identifikatzen kargu publikodunak zer jokabide, jarrera edo portaera zehatzi buruz esan dezakeen Etika eta Jokabide Kodearen printzipio eta balioetako bat urratu dutela, jarduera publiko orotan nagusi izan behar duten printzipioen eta balioen aipamen orokorretik harago:

Adierazi dugun bezala, Etika Publikorako Batzorde honi ez dagokio administrazio-jardunaren legezketasunari buruzko iritzirik ematea; haren eginkizuna da irizpena ematea Etika eta Jokabide Kodea betetzen ote duten Etika eta Jokabide Kodearekiko borondatezko atxikimendua formalizatu duten kargu publikodunek eta parekatuek. Epaileek eta auzitegiek ebatziko dute, hala badagokie, Eusko Jaurlaritzako kargu publikodunen jardunak antolamendu juridikora egokitzen diren, kontuan hartu gabe batzorde honek zer erabakitzen duen jarrera horiek Etika eta Jokabide Kodearen aurreikuspenekin duten bateragarritasunaz. Horrek ez du esan nahi, ordea, legea betetzeak ez duela zerikusirik kargu publikodunen jokabide etikoarekin. Aitzitik, legea betetzea oinarritzeko arau etikoa da, kargu publikodun orok bete-beharrekoa. Arau hori urratzen da, Etika Publikorako Batzorde honek aintzat hartzen dituen ondorioetarako, araubide juridikoa ezagueraz, nahita eta nabarmen urratzen denean soilik, mendetasunaren ukatze ageri eta eztaba daezina adierazten duen jarrera adierazita.

Etika eta Jokabide Kodean adierazitako printzipio eta balioen aipamen etengabeak ez digu nahasterik eragin behar edo ez digu ezkutatu behar funtsezko gaitzespen bakarra ordenamendu juridikora zorrotz egokitzen diren gaiei buruzkoa dela, eta horrek Etika Publikorako Batzorde honen ezagueraren eremua gainditzen duela.

19.- Nolanahi ere, batzorde honek ezin du alde batera utzi dokumentazioan adierazten dela irregulartasun batzuk egon daitezkeela, (...)aren eta (...)en Elkartearen arteko harreman pertsonalak alde batera utzita. Irregulartasun horiek baieztatuz gero, larriak izan daitezke eta ondorio garrantzitsuak izan ditzakete. Beraz, beharrezkotzat jotzen da erabaki hau (...)ko zuzendaritzari helaraztea, egoki iritziz gero, salaketan planteatzen dituzten gaiak azter ditzaten.

20.- Adierazi den bezala, Etika Publikorako Batzorde honek ez du eskumenik, ez eta baliabiderik ere, ikerketa bat irekitzeko aurkeztutako salaketan eta jasotako mezu ugarietan deskribatzen diren egoeren inguruan; nolanahi ere, ez dirudi Etika eta Jokabide Kodearen balizko urraketa-kasu baten aurrean gaudenik, baizik eta (...)k aztertu, izapidetu eta ebatz ditzakeen gertakari batzuen aurrean; besterik da, ordea, dokumentazioan jasotzen den elkartearen eta (...)ren arteko harreman hobegarriaren ondorioz, komenigarria izan daitekeela neurriren bat hartzea kargu publikodunei eta parekatuei zerbitzu publikoen etengabeko hobekuntzan eska dakiekeen inplikazioari eta baliatu behar duten lidergoari dagokienez, bi alderdien arteko harremanetan detektatutako disfuntzioak gainditzen laguntzeko.

Hori guztia aintzat hartuta, Etika Publikorako Batzordeak hau erabaki du, aho batez:

ERABAKIA:

Lehenengoa.- Ez onartzea (...) jaunaren aurka aurkeztutako salaketa, pertsona hori Etika eta Jokabide Kodearen mende ez dagoelako, eta, ondorioz, Etika Publikorako Batzorde honen jarduera-eremu subjektiboaren barruan sartzen ez delako.

Bigarrena.- (...) jaunaren jardunari buruz aurkeztutako salaketa artxibatzea. Etika Publikorako Batzorde honek ez du bere jokabidean ikusten Etika eta Jokabide Kodean jasotako balio, printzipio eta jarraibideak urratu izanaren zantzurik, Etika Publikorako Batzorde honek bidalitako eta aztertutako dokumentazioaren eta informazioaren argitan.

Hirugarrena.- Gogoratzea Kargu Publikodunen Jokabide Kodea eta haien Interes Gatazkak arautzen dituen Legeak eta Etika eta Jokabide Kodeak lidergoari, bikaintasunari eta politika eta kudeaketa bat etorrarazteari buruz emandako aginduek behartzen dituztela antolaketa-, harreman- eta funtzionamendu-akatsak dituzten kargu publikodunak haiek pertsonalki inplikatzera akats horien konponketan. Hori dela eta, derrigor egin behar dira behar diren ahaleginak (...)ren eta (...)en Elkartearen arteko harremanak berriro bideratzeko.

Laugarrena.- Erabaki hau (...)ko Zuzendaritzari helaraztea, aurkeztutako salaketan aipatzen diren gaien berri izan dezan, eta, hala badagokio, egoki ikusten dituen neurriak har ditzan.

Olatz Garamendi Landa

Vitoria-Gasteiz, 2022ko apirilaren 13a.